

Elämää mehiläisten kanssa

Salolaisessa ravintolassa kokoontui 22.11.2013 Uskelan rotaryklubin jäseniä kuuntelemaan Kaarina Pääkkösen omiin kokemuksiin perustuvaa tarinaa mehiläistarhauksesta.

Kaarina on eläkkeellä oleva yrittäjä ja edelleen innokas uusien asioiden kokeilija ja ikuinen oppija. Hän kertoi kainuulaisesta yrittäjätaustastaan ja siitä, miten se edelleen näkyy hänen elämässään kekseliäisyytenä, uteliaisuutena ja sinnikkyytenä. Uusilla aluevaltauksilla ja haasteilla Kaarina kertoo torjuvansa dementiaa ja pitävänsä huolta myös fyysisestä kunnostaan ja terveydestään.

Viime kesänä, heinäkuussa, Kaarinan kotipihalle muutti kaksi mehiläisyhdyskuntaa, joiden saapumiseen hän oli valmistautunut huolellisesti sekä mehiläistarhausta opiskelemalla että rakentamalla uusille ”perheenjäsenilleen” kodit ja toimivan elinympäristön ja huolehtimalla mehiläistensä puolesta myös asianmukaisista muuttoilmoituksista viranomaisille.

Mehiläisten yhdyskunnassa työnjako toimii

Meitä kuuntelijoita kiinnosti kovasti mehiläisyhdyskunnan tiukka organisaatio ja suorastaan ihailua herätti mehiläisten pyyteeton ja uhrautuva toiminta koko yhdyskunnan ja kuningattaren puolesta. Varsinaisia muskettisotureita nuo pienet pörriäiset: ”Yksi kaikkien ja kaikki yhden puolesta!” Kuhnureiden tehtävä ja aika surullinen kohtalo herättivät nekin keskustelua ja koomisia assosiaatioita ihmisten elämään.

Mehiläisten elinikää pohdittiin ja selvisi, että siinä on suurta vaihtelua riippuen mm. mehiläisen tehtävästä. Kaarina kertoi myös, että hunajankerääjämehiläiset lentävät vain 2-3 kilometrin säteellä pesästä ja että juuri sen tiedon avulla saadaan haluttaessa vaikutettua siihen, minkä kasvien siitepölystä hunaja koostuu.

Mehiläisten selviytyminen Suomen kylmien talvien yli synnytti sekin oman keskustelunsa. Saimme kuulla mehiläispesän talvipallostasta ja sen tarkoituksesta säilyttää lämpö ja huolehtia kuningattaresta. Varsin mielenkiintoisena kuulijat pitivät ravinnon kuljettamista talvipallossa suusta suuhun ulkokehältä keskelle sillä periaatteella, että kunkin yksilön pitää huolehtia lähimmäisestään, jotta koko yhdyskunta selviää. Siinä on suurta viisautta.

Uuteen valoon ja arvoon pääsivät kotipihan harmillisten rikkaruohojen maineessa tähän asti olleet voikukat. Saimme tietää, miten tärkeää mehiläisyhdyskunnalle on saada jo varhain keväällä siitepölyä ravinnoksi uusille toukille – siis juuri siihen aikaan keväällä, kun ainoastaan voikukat kukkivat. Ehkä ne saavatkin ensi keväänä kukkia, vaikka nurmikko ei silloin ihan hoidetulta näytäkään. Mehiläisvauvat tarvitsevat siitepölynsä ☺ Samaa siitepölyä voidaan Kaarinan kertoman mukaan käyttää tehokkaana lisäravinteena myös ihmisille.

Mehiläiset pölyttävät ja ihmiset saavat tarvitsemansa ravinnon

Ihmisten selviytyminen maapallolla saattaa sekin loppujen lopuksi olla kiinni mehiläisistä. Tiedemiehet ovat tutkimuksissaan todistaneet, että mehiläisten hoitama pölytys on edellytys ihmisten ravinnolle, elämiselle ja kehittymiselle.

Mehiläisiä voi jopa lainata pölytystehtäviin ja siten saada aikaan parempi sato viljapelloilla, hedelmätarhoissa ja marjametsissä. Huonona, kylmänä keväänä mehiläiset ovat erityisen tärkeitä, koska ne talvehtivat yhdyskuntana ja lähtevät pölyttäjästä ensimmäisinä liikkeelle.

Hunajantuottajina mehiläiset tunnetaan parhaiten

Meille suomalaisille hunaja on aina ollut tärkeä tuote. Moni ei silti ole tarkemmin miettinyt hunajan erilaisia ominaisuuksia. Paljon uutta tietoa hunajan ominaisuuksista saimme, kun Kaarina valotti lajihunajan valmistamisen salaisuuksia. Saimme tietää, että lajihunajaa tulee pesästä vähemmän, mutta terveysvaikutukset ovat kiistattomat ja sen vuoksi hintakin kohoaa korkeammalle. Eikä sellaisella hunajalla tarvitsekaan teetä maustaa, siihen käy mainiosti ihan perinteinenkin hunaja. Horsman, kanervan ja tattarin erilaiset vaikutukset hunajaan olivat mielenkiintoista kuultavaa. Hunajan antibioottisuus, suolen toimintaa parantava vaikutus ja tiettyjen lajihunajien erityiset terveydelliset vaikutukset ovat tutkimuskohteina mm. Kuopion yliopistossa Ari Seppälän johdolla ja näin saadaan jatkuvasti hunajasta uutta tietoa.

Mehiläistarhaajan ansaittua ammattilpeyttä äänessään Kaarina kertoi, miten puhdasta suomalainen ja pohjoismainen hunaja on. Tämä perustuu tarkkoihin sääntöihin siitä, että mitään lisäaineita ja myrkköjä ei hunajan valmistusprosessissa saa käyttää.

Hunajan aivan uskomattoman hyvä säilyvyys herätti sekin keskusteluja ja samassa yhteydessä kuulijat muistelivat mihin kaikkeen olivat hunajaa käyttäneet tai kuulleet käytetyn. Tällaisia käyttötapoja olivat mm. ihonhoito, säärihaavan hoito, kotiviinin jälkimakeutus ja kaikkien tuntema flunssan torjunta, johon tässä kerrotussa reseptissä lisättiin minttulikööriä. Vähemmän tunnettu käyttötarkoitus oli hunajan nauttiminen krapulaa ehkäisemään, mutta tarina oli vakuuttava.

Järjestäytymällä tarhaajatkin selviävät haasteistaan

Kaarina kertoi ulkomaisten tuontihunajien olevan yhtenä haasteena mehiläistarhaukselle Suomessa. Kuluttajien tietoisuutta kotimaisen hunajan puhtaudesta olisi syytä paljon lisätä. Geenimanipuloitujen kasvien vaikutukset hunajaan lienevät nekin aika harvan kuluttajan tiedossa.

Viimeisenä puheenaiheenamme oli mehiläistarhaus lisäansiomahdollisuutena. Tähän yksi läsnäolijoista tarjosi lennokkaasti mehiläisyhdyskunnan omaa työllistämismallia: ”Kuhnuri kesäksi töihin ja syksyllä hankeen!” Siirryimme kuitenkin takaisin vakavasti miettimään yhtä pientuottajien oikeista ongelmista eli sitä, että heille ei aivan helposti löydy hunajan markkinointiväyliä. Ratkaisu siihen taas voi olla se, että mehiläistarhaajat ovat sekä Suomessa että pohjoismaissa erittäin hyvin verkostoituneet ja yhteistyötä helpottavat hyvin toimivat katto-organisaatiot, niiden alla toimivat yhdistykset ja muut yhteistyötahot. Tarhaajien pitäisi rohkeasti tarjota omille sidosryhmilleen vastaavia mehiläisiltoja kuin tämä Salossa järjestetty ja näin tieto kulkisi kuten mehiläispesissä ja tarhaajille syntyisi asiakassuhteita.

Mehiläistarhaajien tiedotustoimintaa helpottaa lisäksi erinomainen jäsenlehti. Aloittelijoille näistä verkostoista on sekin hyöty, että niiden kautta saa käytännöllisesti katsoen kaiken tarvitsemansa koulutuksen, tiedon ja bonuksena vielä vertaistuen.

Kaarina lopetti esityksensä kertomalla, että hän on jo tilannut ensi kesäksi omalle pihalleen lisää pesiä ja virittelee yhteistyökuvioita lähimetsänomistajien kanssa kanervahunajan tuottamiseksi. Kuningattaren kasvattaminen on opiskeltavien asioiden listalla.

Läsnä olleiden rotareiden puolesta rohkenen sanoa, että tämä mehiläisteema oli odotettuakin mielenkiintoisempi ja monitahoisempi. Tällainen tapa jakaa tietoa ja kokemuksia osoittautui oikein onnistuneeksi. Uteliaisuus heräsi ja keskustelu tulee jatkumaan.... Suurkiitos asiantuntijavieraallemme!

”Yksi kaikkien puolesta...”

Siv Ilola, Uskelan Rotaryklubin sihteeri

Kuvateksti:

Pöydän ääressä illan teemasta keskustelemassa vasemmalta Kari Lintuvuori, Uskelan Rotaryklubin presidentti Jarkko Merilä, Antero Nurmi, mehiläistarhaaja Kaarina Pääkkönen, Ritva Lehtola, Viljo Wahlstén ja Marketta Kosmidis. (kuvaaja: Siv Ilola)